

Les cases de la por

Antics nius de contraban encara en peu a la Marina

Barnet CAPÓ

Encara queden cases de la por. N'hi ha, a la Marina, en quasi tots els pobles propers a la mar. Tenen una història que es confon amb la llegenda, protagoni-

nitzada per contrabandistes i matuters de tota mena. Protagonistes passius eren la gent honrada i sobretot crèdula. Entre ells es teixia la trama, i aquests edificis aïllats cobraven una aurèola de misteri i fins i tot de terror. En queden molts i n'hi havia més, tots units pel denominador comú del contraban.

Ara ja no espanten ningú i molts dels qui passen pel costat ja ni saben què són ni per a què servien. Les bubotes (els fantasmes) ja no apareixen de nit fosca passejant el blanc sudari per allunyar els vianants.

Però abans la creença era general. La bubota existia. Algú l'havia vista i havia corregut, espantat. Quan ho contava, encara

la suor li brollava del cos com si hagués acabat d'eixir del bany. N'hi havia que n'havien vist més d'una. Alguns, fins i tot, pogueren contemplar l'espectre d'un ase. La psicosis s'escampà i la por serví per a segellar un pacte mut. Els llauradors arreplegaven els atifells a mitja vesprada i emprenien la marxa cap a la llar. Les portes de les cases honrades es tancaven en pondre's el sol. La vida a l'aire lliure acabava fins l'endemà. Era obligat pregar i es pregava força.

Amb això, els contrabandistes tenien guanyada la batalla i podien dedicar-se impunement, sense temor a testimonis molestos, a la tasca. Les barques podien aplegar fins a qualsevol cala, fins a la platja. No hi havia perill. Les mercaderies venien, com les bubotes, d'un altre món —de les illes Filipines, especialment, que tanmateix són un món més pròxim i viable—. Els paquets podien entrar sense traves duaneres i sense la presència de possibles curiosos, que tants negocis feien malbé en altres llocs.

Durant la nit es donaven les ordres necessàries, i les càrregues afluïen amb generositat. Si un vaixell perdia la brúixola i s'allunyava del lloc de cita preestablert, s'utilitzaven les bèsties —que coneixien perfectament les dreces— per a arribar al lloc on podien tocar terra i buidar el contingut delictiu.

I sempre, a pesar que la situació estigués dominada, qualsevol dels matuters s'enfundava el llençol protector i feia el passeig acostumat. El contraban vivia una època daurada. Amb regularitat matemàtica, arribava la mercaderia il·legal o l'altra, que tenia uns aranzels massa elevats, com ara els mantons de Manila, els brodats de Luzón i el tabac de Lingayen.

Els diners fàcils impulsaven els contrabandistes a mantenir el ritme de treball. La facilitat de maniobra i la credulitat de la gent els impel·lia a seguir el camí, perpetuant, alhora, el terror. Es van confiar excessivament i un bon dia un home sense por va entropessar amb una bubota, li pegà una escopetada que féu volar el llençol protector i va abatre el cos d'un matuter qualsevol. La por va canviar de camp i a poc a poc la llegenda de les bubotes es va diluir, per a deixar pas al record de les cases de la por, uns edificis que encara, ací i allà, s'aguanten de peu, ròncos, però oferint un testimoni mut d'un altre temps i d'una altra manera de viure.

La pala, braç dret de l'especulació, arribarà qualsevol dia i s'emportarà les parets, cobrirà els pous que molt sovint servien per a amagar el contraban. Desfarà així, també, un vestigi de la inventiva, de la imaginació per a sobreviure en terrenys o en circumstàncies poc amables.

Dalt, casa de la por a la partida de Lleus, del terme de Benissa. Baix, una altra, a Moraira (terme de Teulada)

